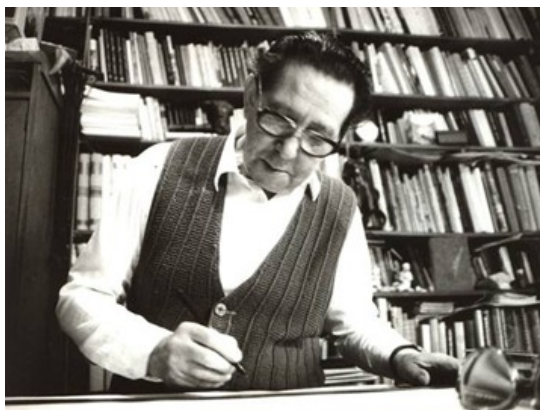

Szakál Ernő

Szakál Ernő szobrász, restaurátor, Sopron díszpolgára (1997), az európai műemlékvédelem képviselője 1913. július 14-én született Sopronban.

Az elemi iskola elvégzése után 1927-től öt évig tanulta a kőfaragó mesterséget a nagy múltú Mechle műhelyben, mellette Soproni Horváth Józsefnél rajzolt. Közben inasiskolába járt, elvégezte a reáliskolát, letette az érettségi vizsgát. 1933-tól kilenc éven át az Iparművészeti Iskola díszítőszobrász szakán és a Képzőművészeti Főiskolán folytatta tanulmányait. Közben 1940-ben ösztöndíjjal egy évet töltött Rómában a Magyar Akadémián. Sidló Ferenc szobrásztanár növendékeként sokoldalú műveltséget, sajátos gondolkodásmódot szerzett. Az éremkészítés művészetét Reményi József éremművésztől sajátította el. Tanulmányai után néhány évig szobrászatból élt Sopronban. A város feladatokat adott a tehetséges ifjúnak, a Liszt-emléktábla után a Lackner-emléktáblát, majd a Sas téri kutat készítette el.

Rómában ismerte meg későbbi feleségét, a festő Pausz Ilonát, akivel 1944-ben kötöttek házasságot. Lányuk Ilona 1945-ben született.

A háború után a szobrászmunkák megfogyatkoztak, ezért kőfaragó mesterségéből tartotta el családját, magániparosként dolgozott. A háborús károk helyreállításán dolgozott, a Szent György templom bombasérült stukkódíszzeit javította, közben a templom gótikus építészeti elemeit is feltárta. A két korszak emlékeinek együttes bemutatását ragyogóan oldotta meg Gerevich Tibor és Dercsényi Dezső művészettörténészek instrukcióit felhasználva.

A sopronbánfalvi Mária Magdolna templom ásatása a háború alatt fejeződött be. Helyreállítása során Szakál Ernő rekonstruálta a templom hajójának déli ablakát a megtalált mérmű töredékeiből, majd a gótikus boltozat bordáit, és a keresztelő kutat is. 1948-ban kezdődött és 4 évig tartott az egykori ferences kolostor káptalantermének helyreállítása. 1952-1968 között, 16 évig dolgozott a visegrádi királyi palota négy díszkútjának rekonstrukcióján.

Szakál Ernő 1961-ben kezdte el a kapitóliumi triász szoborcsoport szobrainak hiteles rekonstrukcióját. A szoboregyüttes ma is a Fabricius-ház római kori kőtárában látható, abban a formában, ahogy művész helyreállította. Nevéhez fűződik a Budavári Gótikus szoborlelet restaurálása (1974-1976) is.

1948-tól kezdődően egyre több műemléki munkája volt, kőfaragóműhelyt hozott létre Sopronban, amely az Országos Műemléki Felügyelőség tudományos osztályához tartozott. Sopronban és országszerte segítette a középkori és koraujkori műemlékek helyreállítását, munkáinak száma hosszú listát tesz ki. 1970-ben megszervezte a Magyar Képzőművészeti Főiskolán a szobrász-restaurátor képzést, ahol 1970-1978 között főiskolai docens volt. 1982-ben elnyerte az európai műemlékvédelem legmagasabb díját, amelyet az osztrák műemléki szervezet, a Bundesdenkmalamt adott ki. Walter Frodl elnök azt tartotta a legfontosabbnak Szakál Ernő munkásságában, hogy rekonstrukcióinak megvalósítása és leírása összhangban van és a tudomány számára is érthetővé tette az addig megközelíthetetlen tudást és tapasztalatot.

Sedlmayer János mondta róla: „Mindnyájan tudtuk, hogy szakterületén nála jobb nincs a világon. Méltón kapta meg a műemlékvédelem Európa-díját 1982-ben. Az euklideszi geometriát tökéletesen ismerte, magas szintet ért el a figurális szobrászatban, a műemlékvédelem elméletét és gyakorlatát úgy ötvözte, mint senki más. Ha ő valamit kimondott, azt szentírásaként fogadta el mindenki. A negyven-ötven év alatt végzett munkái mindennél többet mondanak. Halottnak hitt emlékeket támasztott fel, amelyek azóta újra élnek, újra beszélnek. Életre keltette őket néha pár töredékből tudással, türelemmel, szakértelemmel, szeretettel. Ennél többet szakmájában senki sem művelhet! A szakmai tudáshoz és tekintélyéhez ugyanolyan személyi kvalitások társulnak – e kettő egymás nélkül bizonyára nem is létezik –, mint a szerénység, a segítőkészség és a nemes lelkület.”

Utolsó éveit a Kőfaragók műhelytitkai c. munka megírásával töltötte.

Szakál Ernő Sopronban hunyt el 2002. szeptember 5-én.

Szakál Ernő szoborművekkel, grafikával, kislasztikával is gyarapította a magyar képzőművészet 20. századi termését. A róla elnevezett alapítványt 2011-ben hozta létre unokája, Korozsnyé Keszei-Maléter Mónika, és tanítványa, Faragó János kőfaragómester.

Születésének századik évfordulóján szülővárosa, a Soproni Múzeum és a hagyatékát gondozó alapítvány kiállítással emlékezett rá. 2013. július 15-én az alapítvány emléktáblát készített és helyezett el a Vörösmarty utca 10. sz. házon, ahol a művész és családja 1943-tól lakott. Az Új u. 16. sz. ház homlokzatán kőtábla található, Sopron Városa állította díszpolgára emlékére az OMF hajdani épületén, amelyben fő műveit rajzolta.

Irodalom:

Szakál Ernő: Kőfaragók műhelytitkai Magyar Kőszövetség, 2007

Frodl, Walter: Műemléki Európa-díj Szakál Ernőnek In: Soproni Füzetek 1983 p. 62-64.

Dávid Ferenc: Szakál Ernő nyolcvan éves. In: Soproni szemle. 47. évf. 3. sz. (1993) p. 280-283.

Sedlmayr János: Szakál Ernő szobrászművész, Sopron Európa-díjas műemlékvédője (1913-2002). In: Soproni szemle. 56. évf. 4. sz. (2002) p. 393-400.

Internet:

<http://archeologia.hu/content/archeologia/214/szakal-erno-eletutja-kiallitas.pdf> Letöltés: 2018.06.26.

http://www.sopron.hu/Sopron/portal/front_show?contentId=45349 Letöltés: 2018. 06.26.